

PIOTR KNEBLEWSKI

Przypadek uogólnionej gruźlicy wywołanej przez *Mycobacterium avium* u świni

Z Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Poznaniu

W krajach, w których zlikwidowano gruźlicę bydła, gruźlica świń zajmuje czołowe miejsce. Coraz ważniejszym problemem staje się obecnie gruźlica świń wywołana przez *Mycobacterium avium*. Fakt ten potwierdzają badania wielu autorów (1, 2, 3, 4). Badania przeprowadzone w Polsce przez Żórawskiego i wsp. (4) wykazały, że blisko 90% zmian gruźliczych w węzłach chłonnych świń wywołanych było przez *Mycobacterium avium*, a 9% przez prątki atypowe. Autorzy ci powołując się na badania Jorgensena i wsp. oraz Leslie podają, że uogólniony proces gruźlicy u świń wywołany przez *Mycobacterium avium* stwierdzany był wielokrotnie.

Przypadek własny

Opisany przypadek dotyczył świni 14-miesięcznej pochodzącej z uboju w gospodarstwie rolnika indywidualnego.

Zmiany anatomo-patologiczne wzbudzające podejrzenie uogólnionej gruźlicy stwierdzono w wątrobie, śledzionie, płucach, nerkach oraz węzłach chłonnych kręzkowych. Najsilniej były one zaznaczone w wątrobie. Wątroba była powiększona, o wyraźnie zaokrąglonych brzegach i napiętej torebce. Na powierzchni nierównomiernie zabarwionej wątroby widoczne były szaro-białe, palczasto rozgałęzione pasma słoninowatej tkanki. Na przekroju w mięszu wątroby stwierdzono bardzo liczne nieostro odgraniczone ogniska różnej wielkości. Węzeł chłonny wnęki wątrobowej był lekko powiększony, na przekroju słoninowaty.

Pod torebką śledziony stwierdzono kilkanaście wystających guzków wielkości pestki wiśni. W mięszu płuc i pod opłucną obserwowano bardzo liczne prosówkowe gruzelki. Gruzelki podopłucnowe powodujące uwypuklenie powierzchni płuc ułożone były w postaci przepłatających się sznurów. Gruzelki te nie wykazywały tendencji do serowacenia i wapnienia. Ponadto także w korze nerek obserwowano pojedyncze drobne ogniska. Zmiany gruźlicze stwierdzono również w węzłach chłonnych kręzkowych. Do badania anatomo- i histopatologicznego dostarczono również serce, w którym nie stwierdzono żadnych zmian patologicznych.

Stwierdzone zmiany anatomo-patologiczne nasuwające podejrzenie uogólnionej gruźlicy świń wywołanej przez *Mycobacterium avium* uzasadniały podjęcie dalszych badań w tym kierunku. W preparatach bezpośrednich barwionych metodą Ziehl — Neelsena sporządzonych z węzłów chłonnych kręzkowych, wątroby, płuc i śledziony stwierdzono prątki kwasooporne które w badaniu hodowlanym przeprowadzonym przez Instytut Weterynarii w Puławach określono jako *Mycobacterium avium* (serotyp 3 wg Schaefera).

W preparatach histologicznych barwionych rutynowo hematoksyliną i eozyną stwierdzono zatarcie prawidłowej budowy badanych narządów przy równoczesnych rozległych naciekach gruźliczych. W skład obficie rozrosłej ziarniny nieswoistej wchodziły komórki limfoidalne, histocytyczne, fibroblasty oraz nie-

znaczna ilość komórek plazmatycznych i eozynofili. Natomiast ziarnina swoista złożona z komórek nabłonkowatych i olbrzymich typu Langhansa była skąpo rozwinięta i nie wykazywała skłonności do martwicy kariorektycznej. Jedynie w obrazie histologicznym nerek, co zresztą odpowiadało zmianom anatomo-patologicznym, stwierdzono tylko pojedyncze ogniska nacieku komórkowego.

Stwierdzony przypadek uogólnionej gruźlicy wywołanej przez *Mycobacterium avium* u świni powinien zwrócić uwagę służby weterynaryjnej na problem gruźlicy u tego właśnie gatunku zwierząt.

Piśmiennictwo

1. Bochdalek R., Gałęzowski R., Jara Z., Kaszubkiewicz Cz., Losieczka K., Nowacki J., Ogiński L., Skurski A., Sobiech T., Surmiak B., Wachnik Z., Zwierzchowski J.: Gruźlica zwierząt, PWRiL, 1975.
2. Thoen C. O., Jarmagin I. L., Richards W. D.: JAVMA, 36, 1383, 1975.
3. Zakula S., Kovinčič J., Vojnič J., Popovič M.: Vet. Glasn. 30, 65, 1976.
4. Żórawski C., Karpiński T., Skwarek P.: Medycyna Wet. 30, 711, 1974.

Adres autora: lek. wet. Piotr Kneblewski, ul. Grunwaldzka 250, 60-166 Poznań.

RUFF M. D., WYATT R. D.: Wpływ podawania paszy zawierającej aflatoksynę na przebieg zakażenia brojlerów *Eimeria acervulina*. (Influence of dietary aflatoxin on the severity of *Eimeria acervulina* infection in broiler chickens). Avian Dis. 22, 471—480, 1978 (3).

U kurcząt brojlerów jednodniowych którym podawano paszę z dodatkiem aflatoksyny (2,5 µg/g paszy) po zakażeniu *Eimeria acervulina* w dawce 1×10^5 obniżenie dziennych przyrostów wagi ciała było znacznie niższe w porównaniu do kurcząt które otrzymywały paszę z aflatoksyną oraz kurcząt karmionych paszą bez dodatku aflatoksyny i zakażonych *E. acervulina*. Zakażenie *E. acervulina* i podawanie aflatoksyny nie wpływało na wartość hematokrytu, liczbę krwinek czerwonych i poziom hemoglobiny.

G.

ANDREWARTHA K. A., CAPLE J. W.: Zmiany w poziomie miedzi w surowicy owiec w czasie narkozy halotanowej. (Changes in the concentration of copper in serum of sheep during halothane anaesthesia). Res. vet. Sci. 25, 260—261, 1978 (2).

Stężenie miedzi i poziom ceruloplazminy w surowicy oznaczono u pięciu tryków przed, w trakcie i po narkozie halotanowej. Poziom miedzi w surowicy obniżał się z 1,00 µg/ml po indukcji do 0,87 µg/ml po 1-godzinnym trwaniu narkozy. Obniżenie poziomu miedzi w surowicy nie zależało od stężenia tego pierwiastka w wątrobie. Po ustąpieniu narkozy stężenie miedzi w surowicy wzrastało i osiągało wartość wyjściową po 3 godzinach. Poziom ceruloplazminy w czasie narkozy nie ulegały statystycznie znaczącym zmianom.

G.